

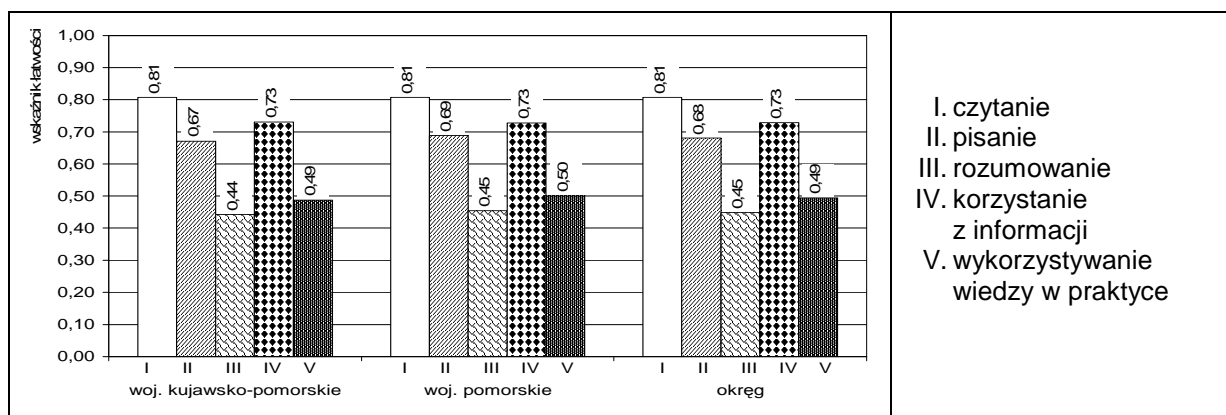
Barbara Przychodzeń
Teresa Kutajczyk
Wydział Badań i Analiz
Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

PROPOZYCJA OPISU STOPNIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW W ZAKRESIE UMIEJĘTNOŚCI BADANYCH NA SPRAWDZIANIE W 2004 ROKU

W kwietniu 2004 roku w klasie szóstej szkoły podstawowej dla uczniów województw kujawsko-pomorskiego i pomorskiego Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku przeprowadziła sprawdzian poziomu opanowania umiejętności, określonych w standardach wymagań egzaminacyjnych. Każdy uczeń, który przystąpił do sprawdzianu, otrzymał zaświadczenie o liczbie punktów uzyskanych za rozwiązanie zadań z całego zestawu oraz w poszczególnych kategoriach standardów wymagań.

Jedną z miar stopnia opanowania sprawdzanych umiejętności jest wartość wskaźnika łatwości, która dla uczniów rozwiązujących zadania z zestawu standardowego wyniosła 0,63. W poszczególnych kategoriach standardów wymagań egzaminacyjnych wartości wskaźnika łatwości okazały się zróżnicowane. Przedstawia to rysunek 1. [1]

Rysunek 1. Wartości wskaźnika łatwości w kategoriach standardów wymagań egzaminacyjnych

Surowy wynik ucznia (w punktach) nie daje jednoznacznej informacji o poziomie jego osiągnięć na tle innych zdających. Natomiast umożliwia to wynik znormalizowany, wyrażony w dziewięciostopniowej skali staninowej. Takie przedstawienie wyniku pozwala na opis stopnia opanowania umiejętności badanych danym zestawem zadań.

W celu określenia wyników uczniów w staninach, wszystkie wyniki punktowe porządkuje się rosnąco, a następnie grupuje w dziewięć przedziałów [2]. Wyniki uczniów odpowiadające poszczególnym staninom przedstawiono w tabeli 1. [1].

Tabela 1. Wyniki uczniów w skali staninowej w 2004 roku (okręg)

Stanin	Przedział punktowy	Procent wyników	Opis dydaktyczny wyniku
1	0 - 9	3,2%	najniższy
2	10 - 14	7,4%	bardzo niski
3	15 - 18	10,4%	niski
4	19 - 22	15,1%	niżej średni
5	23 - 27	22,9%	średni
6	28 - 31	16,2%	wyżej średni

7	32 - 34	10,5%	wysoki
8	35 - 37	9,4%	bardzo wysoki
9	38 - 40	4,9%	najwyższy

Jaki jest stopień - w kategoriach standardów wymagań egzaminacyjnych - osiągnięć uczniów o wynikach w poszczególnych staninach?

W celu określenia stopnia osiągnięć opanowanych umiejętności wykorzystano propozycję ekspertów Wydziału Sprawdzianów Centralnej Komisji Egzaminacyjnej [3], którą zamieszczono w tabeli 2.

Tabela 2. Stopnie osiągnięć uczniów

Procent uzyskanych punktów	0 - 19	20 - 49	50 - 59	60 - 79	80 - 89	90 - 100
Stopień osiągnięć	bardzo niski	niski	niżej zadowalający	zadowalający	dobry	bardzo dobry

Aby ustalić stopień osiągnięć uczniów w kategoriach standardów wymagań egzaminacyjnych, dla każdej z dziewięciu wyróżnionych grup uczniów o wynikach w tych samych staninach, oddzielnie obliczono łatwość poszczególnych kategorii standardów wymagań. Przedstawia to tabela 3.

Tabela 3. Osiągnięcia uczniów w kolejnych staninach - sprawdzian 2004 rok

Stanin	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Przedziały punktowy	0 - 9	10 - 14	15 - 18	19 - 22	23 - 27	28 - 31	32 - 34	35 - 37	38 - 40
Procent uzyskanych punktów w kategoriach standardów wymagań									
Czytanie	35	56	68	77	86	91	94	97	99
Pisanie	10	30	49	63	75	82	86	91	98
Rozumowanie	10	16	21	28	40	59	75	88	98
Korzystanie z informacji	18	34	50	66	81	89	93	97	100
Wykorzystanie wiedzy w praktyce	15	22	27	33	44	63	80	91	98

Z danych w tabeli można stwierdzić między innymi:

- procent uzyskanych punktów w poszczególnych kategoriach standardów wymagań rośnie wraz ze wzrostem wyniku ucznia w skali staninowej
- najłatwiejsze dla wszystkich uczniów, niezależnie od wyniku w skali staninowej, okazały się zadania sprawdzające umiejętności w kategorii *czytanie*
- najtrudniejsze dla uczniów, niezależnie od ich wyniku w skali staninowej, okazały się zadania sprawdzające umiejętności w kategorii *rozumowanie*.

Tabelę 3. Można analizować „pionowo” lub „poziomo”.

Przykład analizy „pionowej”:

- uczniowie, których wyniki znajdują się w staninie 1. opanowali sprawdzane umiejętności w kategorii *czytanie* w stopniu niskim, a umiejętności z pozostałych kategorii w stopniu bardzo niskim
- uczniowie o wynikach mieszczących się w staninie 2. opanowali sprawdzane umiejętności w kategorii *czytanie* w stopniu niżej zadowalającym, w kategorii *pisanie, korzystanie*

z *informacji* i *wykorzystanie wiedzy w praktyce* w stopniu niskim, a w kategorii *rozumowanie* w stopniu bardzo niskim

- uczniowie, których wyniki znajdują się w staninie 5. opanowali sprawdzane umiejętności w kategorii *czytanie* i *korzystanie z informacji* w stopniu dobrym, w kategorii *pisanie* w stopniu zadowalającym, w kategorii *rozumowanie* i *wykorzystanie wiedzy w praktyce* w stopniu niskim
- uczniowie o wynikach mieszczących się w staninie 7. opanowali sprawdzane umiejętności w kategorii *czytanie* i *korzystania z informacji* w stopniu bardzo dobrym, w kategorii *pisanie* i *wykorzystanie wiedzy w praktyce* w stopniu dobrym, natomiast w kategorii *rozumowanie* w stopniu zadowalającym
- uczniowie z wynikami zawartymi w staninach 8. i 9. opanowali sprawdzane umiejętności w zakresie wszystkich kategorii standardów wymagań w stopniu bardzo dobrym.

Przykład analizy „poziomej”:

- *czytanie* - uczniowie o wynikach w staninie 1. opanowali w stopniu niskim, w staninie 2. w stopniu niżej zadowalającym, w staninach 3. i 4. w stopniu zadowalającym, w staninie 5. w stopniu dobrym, a w staninach: 6., 7., 8. i 9. w stopniu bardzo dobrym
- *pisanie* - uczniowie o wynikach mieszczących się w staninie 1. opanowali w stopniu bardzo niskim, w staninach 2. i 3. w stopniu niskim, w staninach 4. i 5. w stopniu zadowalającym, w staninach 6. i 7. w stopniu dobrym, a w staninach 8. i 9. w stopniu bardzo dobrym
- *rozumowanie* - uczniowie o wynikach w staninach 1. i 2. opanowali w stopniu bardzo niskim, w staninach: 3., 4. i 5. w stopniu niskim, w staninie 6. w stopniu niżej zadowalającym, w staninie 7. w stopniu zadowalającym, a w staninach 8. i 9. w stopniu bardzo dobrym
- *korzystania z informacji* - uczniowie, których wyniki znajdują się w staninie 1. opanowali w stopniu bardzo niskim, w staninie 2. w stopniu niskim, w staninie 3. w stopniu niżej zadowalającym, w staninie 4. w stopniu zadowalającym, w staninach 5. i 6. w stopniu dobrym, a w staninach: 7., 8. i 9. w stopniu bardzo dobrym
- *wykorzystanie wiedzy w praktyce* – uczniowie, których wyniki mieszczą się w staninie 1. opanowali w stopniu bardzo niskim, w staninach: 2., 3., 4. i 5. w stopniu niskim, w staninie 6. w stopniu zadowalającym, w staninie 7. w stopniu dobrym, a w staninach 8. i 9. w stopniu bardzo dobrym.

Zaproponowany opis stopnia osiągnięć uczniów w kategoriach standardów wymagań w zależności od ich wyników w staninach można uzupełnić o wykaz umiejętności badanych na sprawdzianie. Należy wówczas wykorzystać kartotekę zestawu standardowego [1, str. 40, Tabela 29.] W ten sposób nadaje się staninom znaczenie treściowe, przez co otrzymują one charakterystykę przedmiotowo-dydaktyczną. Staje się ona użyteczna w szkole, gdyż wskazuje uczniom i nauczycielom ich sukcesy, a także te umiejętności, które sprawiły trudności. Pozwoli to zaplanować w taki sposób zajęcia edukacyjne, aby uwzględniały czynności, które prowadzą do opanowania umiejętności określonych w standardach wymagań egzaminacyjnych.

Literatura

- [1] *Raport ze sprawdzianu przeprowadzonego w kwietniu 2004 roku w szóstych klasach szkół podstawowych na terenie województw kujawsko-pomorskiego i pomorskiego*, OKE w Gdańsku, Gdańsk 2004 r.
- [2] B. Niemierko: *Pomiar wyników kształcenia*, WSiP, Warszawa 1999 r.
- [3] *Sprawdzian 2004. Sprawozdanie*, CKE, Warszawa 2004 r.